

Verandering moet alles makkelijker maken

Maarten en Corine Burgmans zijn op hun bedrijf continu op zoek naar de juiste balans tussen werk-gemak, gezondheid en productie. Een voeradditief is een van de dingen die hen daarbij helpt.

WILBERT BEERLING

In 2009 bouwde Maarten Burgmans met zijn partner Corine een nieuwe stal in Dronten met driehonderd koeplaatsen. De melkkoeien kwamen van Corine's ouderlijke bedrijf in Almere naar Dronten. Ze melken inmiddels 270 melkkoeien die een gemiddelde productie van 10.500 kg bereiken. De koeien zijn gehuisvest in drie groepen: oudmelkte koeien, verse koeien en vaarzen. Alle dieren, behalve de droogstaande koeien, krijgen hetzelfde rantsoen. Er wordt automatisch gevoerd. Er wordt bijgestuurd met krachtvoerautomaten en in de vier robots die de koeien melken. Het automatische voersysteem voert de melkgevende koeien zesmaal daags en de droge koeien tweemaal daags. De melkkoeien en het jongvee tot vijf maanden zijn in dezelfde stal gehuisvest. Het overige jongvee is elders ondergebracht. In de 0-6-0-stal staan vier melkrobots in twee staart-staartopstellingen. Er wordt gemolken volgens het feed-first-principe, waarbij koeien die volgens een ingesteld interval nog niet gemolken zijn, worden uitgeselecteerd zodra ze van het voerhek naar de ligboxen gaan. Deze dieren worden eerst naar de robot gestuurd via een selectiepoort. Tussen de twee staart-staartopstellingen verblijven de droge koeien en de transitiekoeien in ligboxen, en de afkalkoeien op stro. De strohokken kunnen automatisch meedraaien op de robots. Het ruwvoeraanbod bestaat uit 50 procent snijmais en 50 procent kuilgras van eigen teelt, aangevuld met perspulp, bierborstel en krachtvoerders. De kuilen worden afgedekt met aardappelvezels of erwtenvezels ten bate van de conservering. Maarten Burgmans vertelt dat hij altijd zoekende is naar de juiste balans tussen melkproductie, diergezondheid en arbeidsgemak. "Goede resultaten zijn altijd het doel, maar bij iedere verandering kij-

ken we ook of het doen van het werk er makkelijker van wordt", verduidelijkt de melkveehouder.

Mastitidetecete en -behandeling

In 2013 startte Burgmans met het voeren van het voeradditief Omnigen aan alle

melkkoeien, melkgevend en droogstaand. Eerst was hij afwachtend. "Poedertjes heb je wel meer." Eerst zien, dan geloven dus. In diezelfde tijd experimenteerde Burgmans ook met mastitisbehandeling zonder antibiotica. Regels dwongen tot reductie van het antibioticagebruik, hij moest aan de gang met mildere antibiotica. Dat betekende vaker behandelen, dus meer werk, en hij ervoer minder resultaat. Burgmans was mastitisbehandelingen ook beu, het is niet het leukste werk. Zeker niet met melkrobots: je moet de koe zoeken of laten separeren en door je knieën om te behandelen. Inmiddels gebruikt hij bij mastitis meestal

geen antibiotica meer. Koeien met zware mastitis krijgen een pijnstiller. Burgmans melkt deze dieren volledig leeg en hij zalft de uier in.

Attentielijst

Burgmans gebruikt de attentielijst met mastitiskoeien van de robots nu nog maar nauwelijks. De ernstige mastitisgevallen neemt hij waar tijdens de controles en andere werkzaamheden in de stal. Koeien die milde mastitis hebben moeten het nu zelf doen in de stal van Burgmans. "Als E. coli of Klebsiella de veroorzaker is, ben je vaak al te laat", is de ervaring van Burg-

mans. "Soms kom je goed weg en kun je van zo'n koe een driespeen maken, maar dikwijls krijg ik zo'n koe er niet meer goed bovenop." Antibiotica inzetten biedt dan dus ook geen soelaas.

Een belangrijk facet voor het op orde houden van de uiergezondheid bij Burgmans is niet droogzetten boven 10 liter melkgift. Als de koeien de droogstandsgroep ingaan en een rantsoenwisseling voor de kiezen krijgen, krijgen ze nog eenmaal daags melktoestemming tot ze onder de 10 liter zitten. Dat maakt wel dat de droogstandsperiodes van de veestapel van Burgmans variabel zijn. Maar dat lijkt voor hem niet op te

Maarten Burgmans

FOTO: WILBERT BEERLING

Met zijn partner Corine heeft Maarten Burgmans een akkerbouw- en melkveebedrijf in Dronten. Van origine zijn ze melkveehouder. Omdat de grond op hun stek in Dronten zich goed leent voor akkerbouwteelten, hebben ze de akkerbouwtek in eigen hand gehouden en hun grond niet verhuurd. Ze telen uien, suikerbieten en aardappelen en verbouwen mais en gras voor hun 270 melkkoeien. De melkveetak is echter de hoofdmoot.

FOTO: WILBERT BEERLING

wegen tegen de voordelen van niet droogzetten bij een hoge productie. De meeste van zijn koeien gaan droog zonder antibiotica en speensealer. Burgmans gebruikt bij circa een kwart van de koeien nog een antibiotische droogzetter. Bij het zien van de attentielijst met droog te zetten koeien, bepaalt Burgmans welke antibiotica krijgen. Hij doet dat altijd zelf. “Er komt wat gevoel bij kijken”, licht hij toe. Burgmans heeft bij het droogzetten juist gekozen om minder protocolmatig te werken en af te gaan op wat hij ziet en weet uit het verleden.

Celgetalpieken

Het normale celgetal van Burgmans lag altijd tussen 100 en 150. In augustus en september, na de warmste periode van het jaar, zag hij vaak verhogingen. “Tot aan verdubbelingen toe.” Ook kwamen Klebsiella en E. coli vaker uit de bus als de veroorzakers. “Sinds het gebruik van Omnigen is de piek eraf. De gehalten dalen wel in die periode, maar we houden de liters eronder.”

De droge koeien krijgen een mineralenmengsel met Omnigen via de Mullerup.

FOTO: WILBERT BEERLING

Zelfredzame koeien

“We zijn bereid er aan de voorkant meer in te stoppen om vervolgens met zelfredzame koeien te kunnen werken”, benadrukt Burgmans. Dat past bij de filosofie die een balans tussen gezondheid, productie en arbeidsgemak nastreeft. Het voeren van Omnigen is daar een voorbeeld van. Want ja, het kost geld. Maar het betekent minder zorgen door hittestress en minder mastitisbehandelingen. Drie keer per week de luxe matrassen in de ligboxen voorzien van kalk en het gebruik van kwaliteitszaagsel zijn ook voorbeelden van investeringen aan de ‘voorkant’ die veel geld kosten, maar aan de achterkant veel gemak opleveren. Om dezelfde reden vaccineert Burgmans ook al langer tegen BVD en IBR.

Implementatie Omnigen

Burgmans hanteert bij de voeding van Omnigen de voorwaarden die zijn leverancier, De Heus, voorschrijft. Dat betekent dat alle koeien 55 gram Omnigen per dag krijgen. De melkgevende koeien krijgen via de robots een vaste hoeveelheid eiwitbrok waar het is in geperst. “Dat werkt het makkelijkst”, benadrukt Burgmans. Doordat de hoeveelheid eiwitbrok vast is, is gegarandeerd dat alle koeien de Omnigen opnemen. “Tets duurder, maar makkelijker en zekerder”, stelt Burgmans. De droge

Omnigen-AF

Omnigen-AF is een voeradditief met als gevolg een verbeterde weerstand vanaf de droogstand tot halverwege de lactatie alsook meer melkproductie. Hoe kan dat? Door het voeren van Omnigen verandert de genexpressie in cellen die een essentiële rol vervullen in de immuunafweer. Door de toevoeging van Omnigen blijven deze cellen hun werk langer op volle kracht doen. Het veranderen van de genexpressies door voeding wordt nutrigenetica genoemd.

koeien krijgen Omnigen via de voerrobot. Vanuit dispensers in de voerkeuken wordt een mineralenmengsel, dat wordt geleverd als zakgoed, met Omnigen via een vijzel in de voerrobot gedoseerd. “We hebben er nauwelijks extra werk van, dat is ook een eis als wij nieuwe dingen doorvoeren.”

Moeilijk meetbaar

Burgmans heeft een zwager in de VS die een bedrijf met 3.500 melkkoeien heeft. “Hij is een ondernemer van de lage kosten, maar overtuigd van Omnigen.” Dat maakte de drempel voor Burgmans ook lager. Zijn adviseur van De Heus, Gerard Polinder, kwam met Omnigen. “Ik ga vaak op zijn advies af”, zegt Burgmans. Het effect van het voeren van dit supplement is moeilijk meetbaar. Burgmans geeft aan nog maar weinig last te hebben van acute aandoeningen, zoals aan de nageboorte blijven staan of klinische ontstekingen door omgevingsbacteriën. Minder zieke koeien, dat is voor Burgmans een belangrijk argument om de investering in het voeradditief te blijven doen. “Het behandelen van een zieke koe, dat werk, daar wil je wel vanaf”, concludeert Burgmans. Omnigen maakt voor Burgmans het hebben van melkkoeien ook vooral leuker. \$

